

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО ЦОНЬО ЦОНЕВ срещу БЪЛГАРИЯ (№ 4)

(Жалба № 35623/11)

РЕШЕНИЕ

Чл. 4 П.7 • Жалбоподателят е осъден и наказан два пъти за едно и също престъпление в нарушение на принципа *ne bis in idem* • Липса на достатъчно тясна връзка между административното и наказателното производство, което не позволява същите да се разглеждат като част от цялостен механизъм за наказване, предвиден от националното законодателство с цел наказване на осъдителното поведение на жалбоподателя.

Чл. 46 • Мерки от индивидуален характер • Констатиране на нарушение на чл. 4 от Протокол № 7, което само по себе си не може да създаде задължение на ответната държава да възобнови някое от двете производства • Национални органи, които могат да имат легитимен интерес от запазване на наказанието в наказателното производство • Унищожаване на административната преписка, което на практика прави невъзможно възобновяването на административното производство

СТРАСБУРГ

6 април 2021 г.

ОКОНЧАТЕЛНО
06/09/2021

Това решение ще стане окончателно при условията на чл. 44 параграф 2 от Конвенцията. Може да бъде предмет на редакционни промени.

По делото Цоньо Цонев срещу България (№ 4),

Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение),
засадаващ в състав:

Тим Еике (Tim Eicke), *председател*,
Йонко Грозев (Yonko Grozev),
Армен Харатюнян (Armen Harutyunyan),
Габриеле Кушко-Стадълмайер (Gabriele Kucsko-Stadlmayer),
Пере Пастор Виланова (Pere Pastor Vilanova),
Жолиен Шукинг (Jolien Schukking),
Ана МариЯ Гера Мартинс (Ana Maria Guerra Martins), *съдии*,
и Андреа Тамиети, *секретар на отделението*,

Като взе предвид:

жалбата (№ 35623/11) срещу Република България, подадена до Съда
съгласно чл.34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните
свободи („Конвенцията“) от български гражданин, г-н Цоньо Цонев
(„жалбоподателят“) на 16 май 2011 г.;

решението за уведомяване на българското правителство
(„Правителството“) за оплакването по член 4 от Протокол № 7 на
Конвенцията и за обявяване на останалата част по жалбата за
недопустима,

становищата на страните,

След закрити заседания, проведени на 12 януари и 16 февруари 2021
г.,

Постанови следното решение, прието на същата дата:

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Позовавайки се на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията,
жалбоподателят се оплаква, че е осъден и наказан два пъти за едно и
също престъпление на територията на ответната държава.

ФАКТИТЕ

2. Жалбоподателят е роден през 1977 г. В момента е задържан в
затвора в гр. Троян. Съгласно член 36, параграф 2, *in fine*, от Правилника
на Съда той е упълномощен да се представлява сам по настоящото
производство.

3. Правителството е представлявано от правителствения агент г-жа
М. Димитрова от Министерството на правосъдието.

I. ЖАЛБА № 2376/03 И РЕШЕНИЕ ОТ 14 ЯНУАРИ 2010 г.

4. С решение, постановено на 14 януари 2010 г., след като на 17 декември 2002 г. същият жалбоподател е подал жалба № 2376/03, Съдът (Пето отделение) е установил нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията (*Цоньо Цонев срещу България (№ 2)*, № 2376/03, 14 януари 2010 г.). По-конкретно той е установил, че в рамките на административно производство и последвало наказателно производство на жалбоподателя е наложена глоба и наказание „лишаване от свобода“ за срок от осемнадесет месеца за едни и същи деяния. Той е обвинен, че на 11 ноември 1999 г. е нападнал господин Г.И. в дома му (пак там, параграфи 47-57).

5. Съдът също така е установил, че е налице нарушение на член 6, алинеи 1 и 3 в) от Конвенцията поради отказа на Върховния касационен съд да назначи служебен защитник на жалбоподателя по време на производството по разглеждане на неговата касационна жалба (пак там, параграфи 38-41). Съдът е присъдил на жалбоподателя обезщетение за неимуществените вреди, които е претърпял, в размер на 3000 евро, (пак там, параграф 61).

6. Това решение е станало окончателно на 14 април 2010 г.

II. ПОСЛЕДВАЩИ ПРОИЗВОДСТВА ПРЕД БЪЛГАРСКИТЕ СЪДИЛИЩА

7. На основание член 422, параграф 1, точка 4 от Наказателно-процесуалния кодекс („НПК“), главният прокурор иска от Върховния касационен съд да възобнови наказателното производство срещу жалбоподателя.

8. С решение от 27 октомври 2010 г. Върховният касационен съд приема искането на Главния прокурор и постановява възобновяване на наказателното производство. Той връща делото за преразглеждане пред въззивния съд, а именно Окръжен съд- Габрово (по-долу „окръжния съд“).

9. Пред окръжния съд жалбоподателят твърди, че наказателното производство следва да бъде прекратено съгласно принципа *ne bis in idem*. Той обяснява, че е бил наказан за едно и също деяние в рамките на административно производство, което е с „наказателен“ характер в автономния смисъл, даден на този термин съгласно постоянната практика на Европейския съд по правата на човека.

10. С окончателно решение от 23 декември 2010 г. окръжният съд потвърждава присъдата на жалбоподателя, която е осемнадесет месеца лишаване от свобода. Той счита, че деянията, за които е обвинен жалбоподателят, са установени от събраните по време на наказателното производство доказателства и че наказанието е справедливо. Той

отхвърля възражението на жалбоподателя за нарушаване на принципа *ne bis in idem* и уточнява в тази връзка, че националното законодателство не предвижда възможност за прекратяване на последващо наказателно производство, когато преди това на осъденото лице е било наложено административно наказание за същото деяние.

11. Позовавайки се на член 70, т. ж) и член 72 от Закона за административните нарушения и наказания, окръжният съд счита, че при тези обстоятелства възобновяването на административното производство следва да бъде поискано от окръжната прокуратура. Поради това той разпорежда да се изпрати копие от решението му на окръжната прокуратура, за да може същата да поиска възобновяване на административното производство.

12. С решение от 15 февруари 2011 г. прокурор от Окръжна прокуратура- Габрово отказва да поиска възобновяване на административното производство. Той установява, че наказателното производство е водено срещу жалбоподателя за телесна повреда, която е нанесъл на пострадалия (два счупени зъба), докато административното производство е образувано поради факта, че е влязъл в дома на пострадалия и му е нанесъл побой. Следователно той счита, че не става въпрос за повторение на обвинението, а за две наказателни производства в условията на реална съвкупност на две противоправни деяния. Освен това той счита, че искането на жалбоподателя не е достатъчно обосновано, тъй като преписката по административното производство е унищожена и че единствената следа от това производство е запис в електронната база данни на кметство Габрово, което не може да послужи като официално доказателство в настоящия случай

13. Жалбоподателят подава нова жалба за възобновяване на наказателното производство. С решение от 7 юли 2011 г. Върховният касационен съд я отхвърля, като отбелязва, че съгласно националното законодателство налагането на административно наказание не изключва последваща присъда на едно и също лице за едни и същи деяния.

III. РЕЗОЛЮЦИЯ НА КОМИТЕТА НА МИНИСТРИТЕ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА ОТ 7 ДЕКЕМВРИ 2017 г.

14. В процедурата по наблюдение за изпълнението на решение *Цоньо Цонев*, цитирано по-горе, на 15 ноември 2017 г. Правителството предоставя на Комитета на министрите доклад относно предприетите индивидуални и общи мерки за изпълнение. Комитетът на министрите е информиран по-специално, че наказателното производство срещу жалбоподателя е възобновено (вж. параграф 8 по-горе), че наказателната му присъда е потвърдена от националните съдилища (вж. параграф 10 по-горе), че няма подадено от окръжната прокуратура

искане за възобновяване на административното производство и че националното законодателство и съдебна практика са изменени така, че да позволят спазването на принципа *ne bis in idem* в случай на комбинация от административно и наказателно производство.

15. По-специално по отношение на индивидуалните мерки, предприети за отстраняване на установеното нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията, съответната част от доклада за действие на Правителството гласи следното (текстът е наличен само на английски език) :

« В зависимост от приложимите разпоредби, документите по административно-наказателните дела се съхраняват за определен период от време и след това се унищожават, обикновено 5 години след изпълнението на наказанието. В настоящия случай, административната глоба е била наложена през 1999 г., тоест преди 19 години; следователно документите по делото вече трябва да са унищожени и, в такъв случай, възобновяването на административно-наказателно производство е невъзможно.

Нещо повече, в настоящия случай, административно-наказателното производство се е разгърнало по погрешка за факти, които явно разкриват престъпно деяние – фактите касаят тежки наранявания (средна телесна повреда), нанесени на други лица, които пораждат задължението на държавата съгласно Конвенцията да възпира поведение, което заплашва физическата им неприкосновеност. Следователно, в този случай е налице силен обществен интерес да се запази наказателната санкция (с оглед и на процесуалните задължения на държавата по член 3) и да се премахне по-скоро първата санкция (административната глоба), наложена погрешка. С оглед на описаната по-горе информация обаче вече не е възможно да се отмени административното наказание. Предвид ниския размер на наложеното административно наказание (25 евро) и факта, че жалбоподателят е получил справедливо обезщетение от Европейския съд, Правителството е на мнение, че не са необходими или възможни допълнителни индивидуални мерки. »

16. Комитетът на министрите на Съвета на Европа приключва разглеждането изпълнението на решението по дело № 2376/03, приемайки на 7 декември 2017 г. Резолюция ResDH(2017)408, която гласи следното :

„Комитетът на министрите съгласно член 46, параграф 2 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, който предвижда, че Комитетът следи за изпълнението на окончателните решения на Европейския съд по правата на човека (наричани по-долу „Конвенцията“ и „Съдът“),

Като взе предвид окончателното решение, изпратено от Съда на Комитета по това дело, и констатираните нарушения;

Припомняйки задължението на ответната държава съгласно член 46, параграф 1 от Конвенцията да се съобразява с окончателните решения по спорове, по които е страна, и че това задължение налага освен изплащането на присъденото от Съда справедливо обезщетение, така и приемане от страна на властите на ответната държава, ако е необходимо, на :

ДЕЛО ЦОНЬО ЦОНЕВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ (№ 4)

– мерки от индивидуален характер за прекратяване на констатираните нарушения и отстраняване на последиците от тях, доколкото е възможно чрез *restitutio in integrum*; и

– мерки от общ характер за предотвратяване на подобни нарушения;

След като покани правителството на ответната държава да информира Комитета за мерките, предприети за спазване на гореспоменатото задължение;

След като разгледа доклада за действие, предоставен от правителството, в който се посочват мерките, предприети за влизане в сила на решението, включително предоставената информация относно изплащането на справедливо обезщетение, присъдено от Съда (вж. документ DH-DD (2017)1303);

Като се увери, че всички мерки по член 46, параграф 1 са приети,

СЧИТА, че по това дело е изпълнил функциите си по член 46, параграф 2 от Конвенцията и

РЕШАВА да прекрати наблюдението.“

ПРИЛОЖИМА ПРАВНА РАМКА И ПРАКТИКА

17. Приложимите към настоящия случай разпоредби на Наказателния кодекс, НПК и Наредба № 3 относно опазване на обществения ред на територията на Община Габрово са изложени в решението *Цоньо Цонев* (цитирано по-горе, параграфи 18, 19, 20, 21 и 25).

18. Относителните национално законодателство и съдебна практика преди 2015 г. относно прилагането на принципа *ne bis in idem* по наказателни производства и производства за налагане на административни наказания са обобщени в решението по дело *Велков срещу България* (№ 34503/10, параграфи 29-34, 21 юли 2020 г.).

19. В тълкувателно решение от 22 декември 2015 г. (*Тълкувателно решение № 3 от 22.12.2015 г., по тълк.д. № 3/2015 г., ОСНК на ВКС*), произнесено след горесцитираното решение по делото *Цоньо Цонев*, Върховният касационен съд на Република България променя своята практика. След като припомня практиката на Съда по отношение на принципа *ne bis in idem*, българският Върховен съд установява, че преобладаващата съдебна практика в тази област противоречи на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията. Той отбелязва по-конкретно, че позицията, защитавана в продължение на десетилетия от правната доктрина и от постоянната съдебна практика на българските съдилища, според която наказателното производство има предимство пред производството за налагане на административни наказания, а принципът *ne bis in idem* се прилага само когато противоправните деяния са квалифицирани като престъпления по националното право, създава ситуации, несъвместими със забраната за повторно наказание или две наказателни производства срещу също лице за едно и също деяние. Следователно Върховният касационен съд дава задължителни

за съдилищата указания, които правят приложим в конкретния случай принципа *ne bis in idem*, при който деянието може да представлява както престъпление, така и административно нарушение (вж. също *Велков*, цитирано по-горе, параграф 35).

20. През 2017 г. законодателят приема изменения в НПК. Член 24, алинея 1, точка 8а от НПК сега предвижда, че когато едно административнонаказателно производство е образувано и приключило, не може да се образува наказателно производство за същите деяния, а ако вече е в ход наказателно производство, свързано с тези деяния, то следва да бъде прекратено.

ПРАВОТО

I. ПРЕДВАРИТЕЛНИ ЗАБЕЛЕЖКИ

21. Като предварителен аргумент Правителството твърди, че оплакването, подадено от жалбоподателя по настоящото дело, трябва да бъде класифицирано като оплакване относно изхода от наказателно производство и да бъде разгледано съгласно член 6 от Конвенцията.

22. Съдът припомня, че оплакване, основано на Конвенцията, се характеризира с фактите, на които се основава, а не само с правните средства или аргументите, на които се позовава, че Съдът е господар на правната квалификация на фактите по делото и че не се счита за обвързан с тази на жалбоподателите или правителствата (вж. между много други, *Scoppola c. Italie* (№ 2) [ГК], № 10249/03, параграф 54, 17 септември 2009 г., и *Radomilja и други срещу Хърватия* [ГК], номера 37685/10 и 22768/12, параграфи 114, 124 и 126, 20 март 2018 г.).

23. Той отбелязва, че в жалбата си жалбоподателят описва подробно хода на наказателното производство след решението на Върховния касационен съд от 27 октомври 2010 г. и до новото му осъждане (параграфи 8-11 по-горе). Той се оплаква, че е бил съден и наказан два пъти за едно и също престъпление и изрично се позовава на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията. С оглед на конкретните обстоятелства по делото Съдът счита, че това оплакване следва да бъде разгледано именно съгласно тази разпоредба.

II. ТВЪРДЕНИЯ ЗА НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 4 ОТ ПРОТОКОЛ № 7 НА КОНВЕНЦИЯТА

24. Жалбоподателят се оплаква, че е преследван и наказан два пъти за едно и също деяние. Той се позовава на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията, който гласи следното:

ДЕЛО ЦОНЬО ЦОНЕВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ (№ 4)

« 1. Никой не може да бъде съден или наказан от съда на една и съща държава за престъпление ,за което вече е бил оправдан или окончателно осъден съгласно закона и наказателното производство на тази държава.

2. Разпоредбите на предходния параграф не представляват пречка за възобновяването на процеса съгласно закона и наказателното производство на съответната държава, ако има доказателства за нови или новооткрити обстоятелства или за съществен порок на процеса, които са повлияли на неговия изход.

3. Не се допуска освобождаване от изпълнението на задълженията по този Протокол на основание член 15 от Конвенцията.“

А. Допустимост

1. Становища на страните

25. Правителството приканва Съда да обяви жалбата за недопустима поради несъвместимост *ratione materiae*. По-конкретно то счита, че твърденията на жалбоподателя всъщност са свързани с изпълнението на цитираното по-горе решение по делото *Цоньо Цонев* и че няма нови обстоятелства, които да оправдаят разглеждането от страна на Съда на нова жалба, която да се основава на нови факти.

26. То излага, че след приемане на решението по делото *Цоньо Цонев срещу България (№ 2) (№ 2376/03, 14 януари 2010 г.)*, жалбоподателят е получил плащане на присъдената му от Съда сума като справедливо обезщетение, че наказателното производство е възобновено и че той е съден повторно в наказателно производство, като съдилищата са го признали за виновен и са го осъдили. То обаче счита, че този факт не може да представлява ново нарушение на принципа *ne bis in idem*, като се има предвид, че възобновяването на наказателното производство е единственият начин за изпълнение на решението на Съда и за отстраняване на констатираните нарушения на член 6, параграфи 1 и 3 от Конвенцията. То твърди, че е било невъзможно да се възобнови съпътстващото административно производство поради изтичане на срока и унищожаване на административната преписка. То добавя, че жалбоподателят не е заплатил наложената глоба в резултат от това производство.

27. Правителството счита, че случаят на жалбоподателя трябва да се разграничи от този на организацията- жалбоподател по делото *Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT) срещу Швейцария (№ 2) ([ГК], № 32772/02, ЕСПЧ 2009)*, тъй като в настоящия случай Комитетът на министрите е решил да прекрати наблюдението на изпълнението на дело № 2376/03, след като е бил запознат с всички нови промени на национално ниво, по-специално по отношение на новата присъда на жалбоподателя и отказа на властите да възобновят административното производство срещу него (вж. параграф 16 по-горе).

28. Жалбоподателят счита оплакването си за допустимо и обосновано.

2. Преценка на Съда

а) Общи принципи

29. Съдът вече е имал възможност да разгледа съвместимостта *ratione materiae* на ново оплакване с разпоредбите на Конвенцията в ситуация, подобна на тази в настоящия случай, а именно когато жалбоподателят подаде нова жалба след възобновяване на производство, довело до решение от страна на Съда. Общите принципи, приложени от Съда при анализа на този въпрос, бяха припомнени в делото *Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT)* (цитирано по-горе, параграфи 61-63), *Bochan срещу Украйна* (№ 2) [ГК], № 22251/08, параграфи 33 и 34, ЕСПЧ 2015, и *Moreira Ferreira срещу Португалия* (№ 2) [ГК], № 1967/12, параграф 47, 11 юли 2017 г. Тези принципи могат да бъдат обобщени по следния начин: (i) констатирането на нарушение в решенията на Съда е по същество декларативно и съгласно член 46 от Конвенцията Високодоговарящите страни са се задължили да се съобразяват с решенията на Съда във връзка със спорове, по които те са страни, като Комитетът на министрите следи за изпълнението им; ii) ролята на Комитета на министрите в тази област не означава обаче, че мерките, предприети от ответната държава с оглед отстраняване на констатираното от Съда нарушение, не могат да създадат нов проблем, който не е уреден с решението и който следователно да бъде предмет на нова жалба, която Съдът да трябва да разгледа. С други думи, Съдът може да приеме оплакване, според което възобновяването на производство на национално ниво с оглед изпълнение на едно от неговите решения е довело до ново нарушение на Конвенцията; (iii) дали съществува „нов проблем“ зависи до голяма степен от конкретните обстоятелства по случая и разграничението невинаги е ясно. Когато Съдът се запознае с нови факти в контекста на нова жалба, няма нарушение спрямо правомощията, с които Комитетът на министрите се ползва съгласно член 46. В този контекст е уместно да се припомнят критериите, разработени от съдебната практика на Съда по отношение на член 35, параграф 2, буква б) от Конвенцията, който изисква да се обяви за недопустима жалба, която „по същество е същата като жалбата, разгледана преди това от Съда (...) и (...) не съдържа нови факти“. Следователно Съдът трябва да провери дали въпросните две жалби се отнасят по същество до едно и също лице, до едни и същи факти и до едни и същи оплаквания.

б) Прилагане на тези принципи

30. Що се отнася до фактите по делото, Съдът отбелязва, че жалба № 2376/03, както и настоящата жалба са подадени от един и същ жалбоподател, който наред с други аргументи и в двете си жалби се позовава на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията, за да оспори двойното наказателно преследване наказание за едно и също престъпление (вж. параграфи 4 и 23 по-горе).

31. Трябва също така да се отбележи, че двете жалби се отнасят до едни и същи производства, а именно административно производство, довело до налагане на глоба от 50 български лева (BGN), и наказателно производство, довело до налагане на наказание „лишаване от свобода“ на жалбоподателя.

32. Съдът установява обаче, че са налице важни и специфични за настоящото дело факти, които той не е знаел при разглеждане на жалба № 2376/03. Те включват решението от 27 октомври 2010 г., с което Върховният касационен съд решава да възобнови наказателното производство срещу жалбоподателя (вж. параграф 8 по-горе), решението от 23 декември 2010 г., с което окръжният съд потвърждава наказателната присъда на жалбоподателя (вж. параграф 10 по-горе), решението от 15 февруари 2011 г., с което Окръжна прокуратура-Габрово отказва да поиска възобновяване на административното производство (вж. параграф 12 по-горе).

33. Трябва също така да се отбележи, че за разлика от случилото се по време на предишното разглеждане на наказателното дело на жалбоподателя, при което националните наказателни съдилища не са разгледали въпроса за спазването на принципа *ne bis in idem* (Цоньо Цонев, цитирано по-горе, параграфи 8-17), след възобновяване на делото прокуратурата и съдилищата изрично са разгледали този въпрос, като изложените в тази връзка аргументи са били решаващи за запазване на двете оспорени от жалбоподателя наказания (точки 9-13 по-горе).

34. Вярно е, че Комитетът на министрите е бил запознат с тези промени, преди да реши да прекрати наблюдението на изпълнението на решението по дело № 2376/03 (вж. параграф 14 по-горе). Правителството се позовава на това обстоятелство, за да аргументира несъвместимостта *ratione materiae* на настоящата жалба (виж параграф 27 по-горе).

35. Съдът обаче не споделя тази теза и счита, че този аргумент не изглежда решаващ в настоящия случай. В тази връзка той припомня, че съгласно член 32, параграф 1 от Конвенцията неговата компетентност се простира „до всички въпроси, свързани с тълкуването и прилагането на Конвенцията и нейните протоколи, които бъдат представени пред него при условията, предвидени в членове 33, 34, 46 и 47“. Съгласно член 32, параграф 2, „при спор относно компетентността на Съда, той се решава от Съда“ (*Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT)*, цитирано

по-горе, параграф 66). По същия начин, когато Съдът узнае за нови факти в контекста на нова жалба, няма нарушение спрямо правомощията, с които Комитетът на министрите разполага съгласно член 46 (пак там, параграф 67).

36. С оглед на изложеното по-горе Съдът счита, че настоящото дело се характеризира с нови факти, които не е могъл да знае при разглеждането на молба № 2376/03 предвид факта, че те са настъпили след приемането на окончателното му решение по делото *Цоньо Цонев*, цитирано по-горе, и че те могат да доведат до ново нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията. Следователно той счита, че е компетентен *ratione materiae* да разгледа настоящата жалба и че в настоящия случай няма нарушение на правомощията, с които Комитетът на министрите разполага съгласно член 46 от Конвенцията.

37. Следователно възражението на Правителството по този въпрос следва да бъде отхвърлено.

38. Считайки, че това оплакване не е явно необосновано или недопустимо на друго основание, посочено в член 35 от Конвенцията, Съдът го обявява за допустимо.

В. По същество

1. Аргументи на страните

а) Жалбоподателят

39. Жалбоподателят заявява, че е осъден и наказан два пъти за едно и също престъпление. На 19 ноември 1999 г. той е наказан с административна глоба за участие в спречкване. След възобновяване на наказателното производство срещу него на 23 декември 2010 г. той е осъден от окръжния съд за втори път за същото деяние. Той твърди, че тази ситуация представлява нарушение на правото му да не бъде съден и наказан два пъти за едно и също престъпление.

б) Правителството

40. Правителството оспорва тезата на жалбоподателя. То отбелязва, че основната цел на член 4 от Протокол № 7 е да предотврати повтаряне на наказателно преследване след окончателна присъда. В настоящия случай, когато наказателното производство е било възобновено, всички последици, произтичащи от проведеното преди това административно производство, са били отстранени: всъщност жалбоподателят никога не е участвал в това производство, тъй като постановлението за налагане на, административно наказание дори не му е връчено; не е заплатил административната глоба от 50 лева, давността за плащането на която е изтекла на 1 януари 2005 г.; самият той е поискал възобновяване на наказателното производство, като по този начин се е отказал от правото

си да не бъде съден два пъти. В допълнение, възобновяването на производството е едно от изключенията, разрешени от член 4, параграф 2 от Протокол № 7. На тези основания Правителството приканва Съда да установи, че не е налице повторение на наказателното преследване и че ситуацията не представлява нарушение на принципа *ne bis in idem*.

41. Освен това, позовавайки се на съдебната практика на Съда на Европейския съюз и по-специално на решение от 20 март 2018 г. относно преюдициално запитване, отправено от съда в Бергамо (C-524/15, *Lusa Menci*, ЕС:С:2018:197), Правителството подчертава, че правото на Европейския съюз не изключва кумулиране на административно наказание и наказателно такова, когато тази мярка преследва законна цел и зачита принципа на пропорционалност.

42. Правителството счита, че същият подход може да бъде приложен в настоящия случай и че кумулацията на двете разглеждани производства представлява обосновано ограничение на принципа *ne bis in idem*. В тази връзка то посочва, че това ограничение преследва цел от общ интерес, а именно възобновяване на наказателното производство с оглед отстраняване на нарушението на правото на защита и правото на справедлив съдебен процес. То твърди, че изискването за пропорционалност също е изпълнено, като се има предвид фактът, че не са налице неблагоприятни произтичащи от административното производство последици; националните съдилища са имали възможност да вземат под внимание, ако такива последици са били налице, и че жалбоподателят е получил справедлив съдебен процес. Според Правителството заключенията на съдилищата, че става въпрос за тежко увреждане, показват наличието на обществен интерес от преследването на това престъпление във връзка с позитивните задължения на държавата по член 3 от Конвенцията. Освен това възобновяването на наказателното производство е необходима мярка за изпълнение на задълженията на държавата по член 46 от Конвенцията.

2. Преценка на Съда

а) Общи принципи

43. Съдът припомня, че общите принципи по отношение на критериите за съвместимост на кумулативни производства (наказателни и административни) с член 4 от Протокол № 7 към Конвенцията са изложени в неговото решение *A и B срещу Норвегия* ([ГК], № 24130/11 и № 29758/11, параграфи 130-134, 15 ноември 2016 г.). Тези принципи могат да бъдат обобщени по следния начин.

44. Член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията не изключва воденето на две производства, дори до тяхното приключване, при условие че са изпълнени определени условия. По-специално, за да убеди Съда в липсата на повторение на съдебните процеси или на наказанията (*bis*),

предвидени в член 4 от Протокол № 7, ответната държава трябва да докаже, че въпросното двойно производство е свързано с „достатъчно тясна материална и времева връзка“. С други думи, трябва да се докаже, че те така се съчетават, че могат да бъдат разглеждани в съгласувано цяло. Това означава не само, че преследваните цели и средствата, използвани за постигането им, трябва по същество да се допълват и да имат времева връзка, но и че възможните последици, произтичащи от такава организация на правно третиране на въпросното поведение, следва да бъдат пропорционални и предвидими за подсъдимия (пак там, параграф 130).

45. Относителните елементи на анализа при произнасяне относно наличието на достатъчно тясна връзка от материална гледна точка са по-специално следните: дали различните производства имат допълващи се цели и по този начин се отнасят не само *in abstracto*, но и *in concreto* до различни аспекти на социално укоримото поведение; дали съвкупността от въпросните производства е предвидима последица както по закон, така и на практика на едно и също наказуемо поведение (*idem*); дали въпросните производства са проведени по начин, който, доколкото е възможно, избягва дублирането при събирането и оценката на доказателства, по-специално чрез адекватно взаимодействие между различните компетентни органи, което да показва, че установените факти в едно от производства се повтарят и в другото; дали наказанието, наложено в резултат от завършилото първо производство, е взето под внимание в производството, завършило последно, така че да не се окаже с прекомерна тежест за засегнатото лице, като последният риск е по-малко вероятно да възникне, ако е налице компенсаторен механизъм, предназначен да гарантира, че общият размер на всички постановени присъди е пропорционален (пак там, параграфи 131-132).

46. Условието за времева връзка не изисква непременно двете производства да се провеждат едновременно от началото до края. Държавата трябва да може да избира последователно водене на производства, ако това е оправдано с цел ефективност и добро правораздаване, ако преследва различни социални цели и не причинява непропорционална вреда на засегнатото лице. Винаги обаче трябва да има достатъчно тясна времева връзка, така че за подсъдимия да няма несигурност и забавяне, и така че производството да не се проточи твърде много във времето, дори в случай че съответният национален режим предвижда „интегриран“ механизъм, състоящ се от отделен административен и наказателен компонент. Колкото по-слаба е времевата връзка, толкова по-голяма е необходимостта държавата да обясни и обоснове забавянията, за които би могла да бъде отговорна при провеждането на производството (пак там, параграф 134).

а) Прилагане на тези принципи по настоящото дело

47. Съдът отбелязва, че действията на жалбоподателя по време на спречкването на 11 ноември 1999 г. (виж параграф 4 *в края* по-горе) са довели до две отделни производства. На 12 ноември 1999 г. е образувано административно производство срещу жалбоподателя, съгласно Наредба № 3 (*Цоньо Цонев*, цитирано по-горе, параграф 7). На 19 ноември 1999 г. на същия е наложена административна глоба в размер на 50 лева, като това решение става окончателно седем дни по-късно (*ibidem*). След спречкването е образувано и наказателно производство, което е приключило на 23 декември 2010 г., датата, на която жалбоподателят е осъден от окръжния съд с лишаване от свобода от осемнадесет месеца (вж. параграф 10 по-горе).

48. Съдът припомня, че в решението си по делото *Цоньо Цонев* (цитирано по-горе, параграфи 47-52) вече е заключил, че тези две производства касаят „наказателни обвинения“ и че противоправните деяния, за които жалбоподателят е наказан по тези производства, са едни и същи по същество (пак там, параграфи 51-52).

49. При тези обстоятелства Съдът трябва да реши дали в настоящия случай са изпълнени критериите за съвместимост с член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията, описани в параграфи 44-46 по-горе, тоест дали въпросните две производства са обединени от „достатъчно тясна материална и времева връзка“.

50. Той отбелязва, че двете производства са започнали едновременно и че са се провеждали паралелно до 27 ноември 1999 г., когато административното производство е окончателно приключило (*Цоньо Цонев*, цитирано по-горе, параграф 7). Той отбелязва, че наказателното производство е възобновено след решението на Съда по дело № 2376/03 и че е приключило през декември 2010 г. (вж. параграф 10 по-горе). С оглед на конкретните обстоятелства по делото Съдът не счита за необходимо да се произнесе относно наличието на достатъчно тясна времева връзка между двете производства, тъй като във всеки случай и поради посочените по-долу причини счита, че не е имало достатъчно тясна материална връзка между двете производства.

51. По отношение на тази последна точка на първо място Съдът отбелязва, че административното производство, както и наказателното производство преследват по същество една и съща цел, а именно да се накажат нарушенията на обществения ред, причинени от жалбоподателя по време на спречкване на 11 ноември 1999 г. На второ място той отбелязва, че от документите по делото е видно, че фактите, установени в рамките на административното производство, не са взети под внимание в наказателното производство, при което единствените запазени доказателства са тези, събрани по време на наказателното разследване (вж. параграф 10 по-горе). На трето място Съдът отбелязва, че глобата, наложена на жалбоподателя в резултат от

административното производство, не е взета предвид в решенията на наказателните съдилища при решаване на въпроса за индивидуализацията на наказанието, което да се наложи.

52. В светлината на тези елементи Съдът счита, че не е имало достатъчно тясна материална връзка между административното производство и наказателното производство срещу жалбоподателя.

53. Съдът освен това счита, че трябва да вземе под внимание конкретен аспект на настоящото дело: касае се за втората поредна жалба на жалбоподателя, в която се твърди нарушение на принципа *ne bis in idem*, след подадената от него жалба № 2376/03. В тази връзка той отбелязва, че когато националните органи са разгледали делото на жалбоподателя след решението на Съда от 14 януари 2010 г., в което се констатира нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията, те не са признали съществуването на проблем от гледна точка на принципа *ne bis in idem* и са отхвърлили възраженията на жалбоподателя в това отношение, аргументирайки се със състоянието на националното законодателство (вж. параграф 10 по-горе) и считайки, че не е имало повторение на производства (вж. параграф 12 по-горе). По този начин органите на ответната държава не са приложили стандартите, установени от Съда по отношение на спазването на този принцип, и не са признали правото на жалбоподателя да не бъде съден или наказан два пъти за едно и също престъпление.

54. В заключение Съдът счита, че условията, изложени в неговото решение *A и B срещу Норвегия* [ГК], цитирано по-горе, не са изпълнени в конкретния случай. По-специално, при липса на достатъчно тясна материална връзка между двете производства, те не могат да се разглеждат като част от интегриран механизъм за наказване, предвиден от националното законодателство с цел наказване на противоправното поведение на жалбоподателя. Следователно жалбоподателят е съден и наказан два пъти за едно и също престъпление в нарушение на принципа *ne bis in idem*, а националните органи не са признали правото на жалбоподателя да не бъде съден или наказан два пъти за едно и също престъпление по време на второто разглеждане на неговото дело.

55. Следователно е налице нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията.

III. ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 46 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

56. В относимите си части член 46 от Конвенцията гласи следното:

« 1. Високодоговарящите страни се задължават да изпълняват окончателното решение на Съда по всяко дело, по което те са страна.

2. Окончателното решение на съда се изпраща на Комитета на министрите, който следи за неговото изпълнение. (...)»

А. Общи принципи

57. Съдът припомня, че всяко решение, констатиращо нарушение, води до правното задължение на ответната държава съгласно член 46 от Конвенцията да прекрати нарушението и да отстрани последиците от него, така че да възстанови, доколкото е възможно, ситуацията преди това нарушение. От друга страна, ако националното законодателство не допуска или допуска само частично отстраняване на последиците от нарушението, член 41 дава право на Съда да предостави на пострадалата страна, ако е необходимо, обезщетение, което счете за подходящо. От това по-специално следва, че ответната държава, призната за отговорна за нарушение на Конвенцията или на нейните протоколи, е призована не само да изплаща на засегнатите лица присъдените суми за справедливо обезщетение, но и да избира под наблюдението на Комитета на министрите мерките от индивидуален и/или, когато е целесъобразно, общ характер, които трябва да бъдат приети в нейния вътрешен правен ред, за да се сложи край на констатираното от Съда нарушение и да се отстранят в рамките на възможното последиците от него, за да се възстанови, доколкото е възможно, ситуацията преди това нарушение (*Maestri срещу Италия* [ГК], № 39748/98, параграф 47, ЕСПЧ 2004-I, и *Assanidzé срещу Грузия* [ГК], № 71503/01, параграф 198, ЕСПЧ 2004-II)

58. Решенията на Съда по същество са с декларативен характер и като цяло въпросната държава има възможност да избере под наблюдението на Комитета на министрите средствата, които да бъдат използвани в нейния вътрешен правен ред, за да изпълни задължението си по Член 46 от Конвенцията, при условие че тези средства са съвместими със заключенията, съдържащи се в решението на Съда (вж., наред с други, *Scozzari и Giunta срещу Италия* [ГК], № 39221/98 и № 41963/98, параграф 249, ЕСПЧ 2000-VIII, и *Öcalan срещу Турция* [ГК], № 46221/99, параграф 210, ЕКПЧ 2005-IV). Това право на преценка по отношение на условията за изпълнение на решението отразява свободата на избор, свързана с основното задължение на държавите, произтичащо от Конвенцията - да гарантира зачитане на прогласените права и свободи (*Paratichalopoulos и други срещу Гърция*) (Член 50), 31 октомври 1995 г., параграф 34, серия А № 330-Б).

59. По изключение обаче, за да помогне на ответната държава да изпълни задълженията си по член 46, Съдът може да посочи вида на мерките, които трябва да бъдат предприети, за да се сложи край на установения от него структурен проблем. В този контекст той може да формулира няколко варианта, като изборът и конкретното изпълнение остават в полето на преценка на съответната държава (вж. например *Broniowski срещу Полша* [ГК], № 31443/96, параграф 194, ЕСПЧ 2004-V).

60. В някои случаи самият характер на констатираното нарушение може в действителност да не предлага избор между различни видове мерки, като в този случай Съдът може да реши да посочи само една такава мярка (вж. например *Assanidzé*, цитирано по-горе, параграфи 202 и 203 ; *Alexanian срещу Русия*, № 46468/06, параграф 240, 22 декември 2008 г. ; *Fatullayev срещу Азербайджан*, № 40984/07, параграфи 176 и 177, 22 април 2010 г. и *Oleksandr Volkov срещу Украйна*, № 21722/11, параграф 208, 9 януари 2013 г.)

61. По-специално по отношение на възобновяването на националното производство Съдът няма компетентност да постанови такава мярка. Въпреки това, когато дадено лице е осъдено след проведено производство, опорочено от нарушения на изискванията на член 6 от Конвенцията, по искане на засегнатото лице Съдът може да посочи, че един нов процес или възобновяване на производството представлява по принцип подходящо средство за отстраняване на констатираното нарушение (*Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT)*, цитирано по-горе, параграф 89, и *Moreira Ferreira*, цитирано по-горе, параграф 49). От друга страна, в някои решения, след като констатира нарушение на член 6 от Конвенцията, Съдът избягва да изисква възобновяване на производствата, приключени с окончателни съдебни решения (вж. например *Henryk Urban и Ryszard Urban срещу Полша*, № 23614/08, параграф 66, 30 ноември 2010 г., и *Guðmundur Andri Ástráðsson срещу Исландия* [ГК], № 26374/18, параграф 314, 1 декември 2020 г.)

В. Прилагане на тези принципи по настоящото дело

62. При конкретните обстоятелства по настоящото дело Съдът не счита за необходимо да посочва мерки от общ характер, които държавата да предприеме с цел изпълнение на настоящото решение. В тази връзка той отбелязва, че, както е посочено пред Комитета на министрите в контекста на изпълнението на цитираното по-горе решение по делото *Цоньо Цонев* (вж. параграфи 14 и 16 по-горе), ответната държава е извършила промени в законодателството и съдебната практика, за да приведе своето законодателство в съответствие с член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията, както се тълкува в съдебната практика на Съда (вж. точки 19 и 20 по-горе).

63. Що се отнася до мерките от индивидуален характер, Съдът припомня, че когато националните органи започнат две производства, но признаят нарушение на принципа *ne bis in idem* и след това предложат подходящо обезщетение, например чрез прекратяване или отмяна на второто производство и заличаване на последиците от него, може да счита, че жалбоподателят вече няма статут на „жертва“ (*Serguei Zolotoukhine срещу Русия* [ГК], № 14939/03, параграф 115, ЕСПЧ 2009).

Следователно възниква въпросът дали в настоящия случай е целесъобразно да се препоръча възобновяване на едно от двете производства срещу жалбоподателя.

64. В тази връзка Съдът отбелязва, че настоящото дело не се отнася до констатиране на нарушение на правото на справедлив процес, а до неспазване на принципа *ne bis in idem*. Жалбоподателят е наказан с административна глоба в размер на 25 евро, след което е наказателно осъден на осемнайсет месеца лишаване от свобода за това, че е извършил нападение над друго лице и му е счупил два зъба, престъпление, което българският наказателен кодекс квалифицира като „средна телесна повреда“ (вж. *Цоньо Цонев*, цитирано по-горе, параграфи 6-18).

65. Предвид тежестта на въпросните деяния, на правото на пострадалия на зачитане на неговата физическа неприкосновеност и позитивното задължение на държавата в това отношение, произтичащо от член 3 от Конвенцията (вж. например *Ориз срещу Турция*, № 33401/02, параграф 159, ЕСПЧ 2009), Съдът признава, от една страна, че българските органи биха имали легитимен интерес да изберат да запазят наказателната санкция, наложена на жалбоподателя (вж. също доклада за действие, представен от българското правителство пред Комитета на министрите, цитиран в параграф 15 по-горе). От друга страна, както е видно от становището на Правителството (вж. параграф 26 по-горе) и от решението на Окръжна прокуратура- Габрово от 15 февруари 2011 г. (виж параграф 12 по-горе), унищожаването на административната преписка на практика прави невъзможно възобновяването на административното производство.

66. С оглед на тези елементи Съдът счита, че констатирането на нарушение на член 4 от Протокол № 7 в настоящия случай само по себе си не може да се счита, че поражда задължение за ответната държава по Конвенцията да възобнови едното или другото производство срещу жалбоподателя.

IV. ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

67. Съгласно член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на високодоговарящата страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, съдът присъжда, ако това е необходимо, справедливо удовлетворение на потърпевшата страна.“

A. Вреди

68. Жалбоподателят претендира 7 000 евро (EUR) за вредите, които счита, че е претърпял.

69. Правителството счита това искане за прекомерно. То посочва, че в решението си по дело *Цоньо Цонев* (цитирано по-горе, параграф 61), след като е констатирал нарушения на член 6, параграфи 1 и 3 от Конвенцията и на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията, Съдът е присъдил на жалбоподателя обезщетение в размер на 3 000 евро. Поради това приканва Съда да присъди на жалбоподателя сума, която не надвишава размера, определен в горесцитираното решение.

70. Като взе предвид всички обстоятелства по конкретното дело, Съдът счита, че констатирането на нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията само по себе си предоставя достатъчно справедливо обезщетение за неимуществените вреди, претърпени от жалбоподателя в резултат на това нарушение.

В. Разходи и разноски

71. Тъй като по време на производството жалбоподателят не е представляван от адвокат и не е предявил искане по отношение на направените разноски, Съдът не е призован да се произнесе по въпроса относно необходимостта да се присъди сума по тази точка.

С ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ

1. *Обявява* с мнозинство жалбата за допустима;
2. *Приема* единодушно, че е налице нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията;
3. *Приема* с пет на два гласа, че констатирането на нарушение на член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията само по себе си предоставя достатъчно справедливо обезщетение за неимуществените вреди, претърпени от жалбоподателя в резултат на това нарушение.

Изготвено на френски език и оповестено писмено на 6 април 2021 г. в съответствие с член 77, параграфи 2 и 3 от правилника.

Андреа Тамиети
Секретар

Тим Еике
Председател

ДЕЛО ЦОНЬО ЦОНЕВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ (№ 4)

В съответствие с член 45, алинея 2 от Конвенцията и член 74, параграф 2 от Правилника на Съда към това решение е приложено индивидуалното мнение на съдии Еике, Кушко-Стадълмайер и Шукинг.

Т.Е.
А.Н.Т.

ЧАСТИЧНО ОСОБЕНО МНЕНИЕ НА СЪДИИ ЕИКЕ, КУШКО-СТАДЪЛМАЙЕР И ШУКИНГ

(Превод)

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Съжаляваме, че не можем да се присъединим към мнозинството, което заключи, че настоящата жалба попада под компетентността *ratione materiae* на Съда.

II. КОНТЕКСТ

2. Ето кратко резюме на фактите: жалбата е подадена след първоначалното решение на Съда по делото *Цоньо Цонев срещу България* (№ 2), № 2376/03, 14 януари 2010 г., в което той констатира нарушение на принципа *ne bis in idem* (член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията) с мотива, че жалбоподателят е бил наказан два пъти, в наказателно производство и в административно производство, за това, което по същество е едно и също противоправно деяние. Съдът е присъдил на жалбоподателя справедливо обезщетение в размер на 3 000 евро за неимуществени вреди, но не е дал никакви указания по член 46 относно мерките, които трябва да бъдат предприети в контекста на изпълнението на решението.

3. Въпреки това, дори при липса на такива насоки член 46 от Конвенцията изисква ответната държава да обезвреди доколкото е възможно, жалбоподателя до ситуацията, в която същият би се намирал, ако не бяха нарушени изискванията на Конвенцията (вж., наред с много други, *Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT) срещу Швейцария* (№ 2) [ГК], № 32772/02, параграф 85, ЕСПЧ 2009). Освен изплащането на присъдената сума за справедливо обезщетение и всички мерки от общ характер, които са предприети в националния правен ред с цел предотвратяване на констатираното нарушение, за нас е трудно да разберем как това задължение би могло да бъде напълно изпълнено, освен като се възобнови наказателното или административното производство и/или като се отмени едното или другото от решенията, постановени в резултат на това производство. Ние не изключваме възможността последното решение да бъде взето без необходимост от възобновяване на основното (административно) производство. Всъщност именно наличието на тези паралелни производства и съответно наложените наказания са накарали Съда да заключи, че жалбоподателят е бил „съден или наказан два пъти“ в нарушение на задълженията по член 4 от Протокол № 7 на Конвенцията.

4. В рамките на процедурата за изпълнение пред Комитета на министрите Правителството потвърждава, че 1) е изплатило присъдената сума и 2) е предприело мерки за изменение на закона, който е довел до нарушението, така че да позволи бъдещото прилагане на принципа *ne bis in idem* в случай на едновременни наказателни и административнонаказателни производства. Това обаче не се отразява на правната ситуация на самия жалбоподател: въпреки възобновяването на наказателното производство, осъдителната му присъда е потвърдена и въпреки че наказателният съд е разпоредил окръжният прокурор да възобнови административното производство, последният отхвърля с основателни мотиви искането за това възобновяване (параграф 12). В своя окончателен доклад за действие до Комитета на министрите (DH-DD (2017) 1303) Правителството информира последния, че „не е направено искане за възобновяване на административнонаказателното производство“ и обяснява, че по отношение на административната глоба (която очевидно е наложена по погрешка), преписката „вече е нормално унищожена, така че възобновяването на административнонаказателното производство не е възможно“. В допълнение, поради малкия размер на тази глоба (25 евро) и присъдената от Съда сума (3 000 евро) Правителството счита, че не е необходима допълнителна мярка. След като е получил тази информация, на 17 декември 2017 г. Комитетът на министрите все пак е прекратил наблюдението на изпълнението (ResDH (2017) 408).

5. В своето решение понастоящем мнозинството констатира второ нарушение на принципа *ne bis in idem*, като се позовава на факти, които са възникнали при изпълнението на първоначално постановеното от Съда решение и с които Комитетът на министрите е бил напълно запознат, когато е решил да прекрати делото. Поради това възниква решаващият въпрос за компетентността *ratione materiae* на Съда съгласно член 46.

III. ЧЛЕН 46 ОТ КОНВЕНЦИЯТА И СЪДЕБНА ПРАКТИКА ПРЕДИ РЕШЕНИЕ *MOREIRA FERREIRA* (№ 2)

6. Съдебната практика в тази област се е развивала на няколко етапа, довели до значително разширяване на компетентността на Съда спрямо Комитета на министрите. Най-скорошното решение на Голямата камера е *Moreira Ferreira срещу Португалия* (№ 2), 19867/12, 11 юли 2017 г.

7. Съдът винаги е признавал, че по принцип не е компетентен да проверява спазването от страна на договарящите страни на задълженията, които решенията му им налагат. Това е следствие от член 46 и от разпределението на правомощията, които Конвенцията разпределя между Съда и Комитета на министрите. Последният, като политически орган, е единственият компетентен такъв да наблюдава за

изпълнението на окончателните решения на Съда и да оценява спазването им от страна на въпросната договаряща страна. Под наблюдението на Комитета на министрите ответната държава остава свободна да избере средствата, чрез които да изпълни законното си задължение по член 46, при условие, че тези средства са съвместими със заключенията, изложени в решението на Съда. Поради изключителната компетентност, която Комитетът на министрите добавя, Съдът дълго време отказва да разглежда жалби, в които се твърди, че държавите не изпълняват своите решения, като обявява тези жалби за недопустими *ratione materiae*.

8. Ролята, която Комитетът на министрите играе по този въпрос, не означава, че мерките, предприети за отстраняване на нарушение, е малко вероятно да повдигнат „нов проблем“. При определени обстоятелства Съдът приема, че може легитимно да разгледа нова жалба, дори когато се отнася до мерки, предприети от ответната държава в изпълнение на едно от неговите решения. Неговата компетентност в тази област обаче зависи от наличието на „нови факти“, свързани с въпроси, които не са разрешени с първоначалното решение (вж. по същество вече *Meheri срещу Франция* (№ 2), 53470/99, 10 април 2003, параграф 43).

9. Какво представляват такива „нови факти“? Преди съдебното решение *Moreira Ferreira* (№ 2) съдебната практика не уточнява дали простият отказ за възобновяване на дело - или потвърждаването на съдебно решение на национално ниво - могат сами по себе си да представляват такива „нови факти“. По *Verein gegen Tierfabriken (VgT)* (№ 2) [ГК] (цитирано по-горе) Съдът се е доближил до такава констатация при обстоятелства, при които националните съдилища са отказали да възобновят делото. В това решение Съдът казва, че националният съдия „се обосновава по-специално на нови мотиви“, „а именно, че поради изминалото време асоциацията жалбоподател би загубила всякакъв интерес от излъчването на рекламите“ (*ibidem*, параграф 65). Тези „нови мотиви“ се считат за „нови факти“, които могат да доведат до „ново“ нарушение на член 10. Тези факти обаче са нови и в светлината на елементите, с които Комитетът на министрите е запознат в рамките на изпълнението: когато последният прекратява наблюдението си за изпълнението, той не е бил информиран, че искането за преразглеждане, направено от жалбоподателя, отново е отхвърлено (*ibidem*, параграф 67). Вследствие на това Съдът заключава, че както 1) „новите факти“ (нови мотиви), така и 2) прекратяването на производството от страна на Комитета на министрите при незначително на тези факти - са били релевантни елементи за това дали той е компетентен да разгледа искането (*ibidem*, параграф 67).

IV. РАЗВИТИЕТО НА СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА ПРИ РЕШЕНИЕТО *MOREIRA FERREIRA* (№ 2)

10. В решението си *Moreira Ferreira* (№ 2) Съдът за пореден път разглежда въпроса дали член 46 изключва разглеждането на ново оплакване, подадено от същия жалбоподател, относно невъзможността за възобновяване на вътрешното производство след констатирано от Съда нарушение. В изложението си „общи принципи“ той потвърждава предишната си съдебна практика, според която само нов проблем може да оправдае повторно разглеждане на делото, когато Съдът узнае за „нови факти“ по нова жалба (*ibidem*, параграф 47)

11. Прилагайки тези принципи към настоящия случай обаче, Съдът отива още по-далече. В този случай за разлика от делото *Verein gegen Tierfabriken* (№ 2) няма „нови мотиви“, с които националните съдилища са отказали повторно разглеждане на делото на жалбоподателя. Съдът всъщност заключава, че „новите факти“ са просто резултат от решението, с което националните съдилища са отказали да възобновят делото след постановеното от него решение (на основание, че националното законодателство не им позволява да разпоредят възобновяване на делото). В параграфи 54-56 Съдът заявява следното:

„(...) производството, разгледано от Върховния съд, въпреки че несъмнено е част от изпълнението на решението, постановено от Съда през 2011 г., е ново по отношение на националното производство, посочено в настоящото решение и последващо го (...) при разглеждане на искането за преразглеждане Върховният съд разглежда нов въпрос, а именно анализ на правилността на присъдата на жалбоподателя в светлината на констатираното нарушение на правото на справедлив съдебен процес. За да отхвърли тезата на жалбоподателката, която счита присъдата си за несъвместима с [решението на] Съда (...), Върховният съд пристъпва към собствено тълкуване на решението на Съда, чиито заключения според нея са съвместими с решението на Апелативния съд. Така той счита, че основанията в подкрепа на искането за преразглеждане, основано на член 449, параграф 1, буква ж), разпоредба, изрично посочена от Съда като позволяваща преразглеждането, са погрешни (...) С оглед на гореизложеното Съдът счита, че твърдяната липса на справедливост на производството, водено по искането за преразглеждане, и по-точно грешките, които според жалбоподателката са опорочили обосновката на Върховния съд, представляват нови елементи в сравнение с предишното решение на Съда.“ (курсивът е добавен)

Съгласно тези заключения отказът за възобновяване може сам по себе си да бъде изискуемият „нов факт“, независимо от (новите) мотиви или развития, на които са се позовали националните съдилища. В настоящия контекст ние не поставяме под въпрос тази промяна на подхода, но се асоциираме с критичния анализ, направен от нашите колеги съдии Раимонди (Raimondi), Нусберггер (Nussberger), Де Гаetano (De Gaetano), Келер (Keller), Махони (Mahoney), Кьолбро (Kjølbro) и О'Лиъри (O'Leary) в съвместното им особено мнение, приложено към решение *Moreira Ferreira* (№ 2).

12. Във всеки случай в решението си по дело *Moreira Ferreira* (№ 2) Съдът установява второ съществено изискване, необходимо за установяване на неговата компетентност да разгледа делото на основание член 46, което е подобно на втория критерий в решението *VgT*: към датата на приемане на решението процедурата за наблюдение на изпълнението на последното, провеждана пред Комитета на министрите, все още е била в ход (*ibidem*, параграф 57). По този начин не възниква въпросът за оспорване на решенията на Комитета на министрите от страна на Съда. Едва след като двете изисквания - 1) „новите факти“ и 2) липсата на приключване на процедурата пред Комитета на министрите - са удовлетворени, Съдът признава, че има компетентност в областта на член 46 така, че да може да разгледа новото оплакване.

V. НАСТОЯЩОТО ДЕЛО

13. Може ли понастоящем мнозинството да се позове на съдебната практика на *Moreira Ferreira* (№ 2)?

14. На първо място е необходимо да се установи дали има „нови“ факти по отношение на тези, които вече са известни на Съда към датата на първоначалното му решение по делото *Цоньо Цонев* (№ 2). Мнозинството вижда „нов факт“ в потвърждаването от страна на националните съдилища на наказателната присъда при пълно познаване на проблема *ne bis in idem* (вж. параграфи 32-33). Един такъв подход, който би могъл да бъде проблематичен по отношение на този, произтичащ от решението *Verein gegen Tierfabriken* (№ 2), е сравним с приетия подход в решението *Moreira Ferreira* (№ 2), в което Съдът приема, че новият проблем е фактът, че Върховният съд е разгледал „правилността на присъдата на жалбоподателя в светлината на констатиран[о] нарушение [от страна на Съда]“. По този начин изглежда, че решението *Moreira Ferreira* (№ 2) до известна степен подкрепя компетентността на Съда в настоящия случай.

15. Според нас обаче истинският проблем се крие във второто изискване, изложено по-горе, посочено в решението по делото *Moreira Ferreira* (№ 2) (параграф 57). Към датата, на която Съдът произнася решението си по настоящото дело, Комитетът на министрите вече е прекратил наблюдението на изпълнението на решението по делото *Цоньо Цонев* (№ 2), при условие че е бил напълно запознат с факта, че националните (наказателни) съдилища не са преразгледали своите мотиви и че окръжният прокурор е отказал да изпълни указанията на наказателния съд, който е разпоредил възобновяване на административното производство (вж. параграфи 14-16 и 34). Следователно нито едно от тези вътрешни развития не е „ново“ в очите на системата на Конвенцията, ако се анализират в светлината на

решението на Комитета на министрите да прекрати наблюдението на изпълнението на решението, което Съдът е постановил преди това.

16. В това отношение мнозинството не може да намери подкрепа в съществуващата съдебна практика на Съда, независимо дали става дума за делото *Moreira Ferreira* (№ 2), при което наблюдението пред Комитета на министрите все още е било в ход към датата на обявяване на второто решение на Съда (ситуация, подобна на тази по делото *Bochan срещу Украйна* (№ 2) [ГК], № 22251/08, 5 февруари 2015 г.); делото *Emre срещу Швейцария* (№ 2), № 5056/10, 11 октомври 2011 г., при което Комитетът на министрите все още не е започнал наблюдението за изпълнението; или делото *Verein gegen Tierfabriken* (№ 2), при което Комитетът на министрите не е бил информиран за отказа за възобновяване.

17. Следователно в настоящия случай Съдът се намира в ситуация, която е много по-близка до тази на делото *Egmez срещу Кипър* (решение), № 12214/07, 18 декември 2012 г., при което Комитетът на министрите е прекратил наблюдението за изпълнението и при което Съдът с основание според нас отхвърля впоследствие съответната част от жалбата, подадена от жалбоподателя, поради недопустимост *ratione materiae*.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

18. В светлината на гореизложеното ни изглежда, че мнозинството неоснователно поставя под въпрос решението на Комитета на министрите относно изпълнението на решението по делото *Цоньо Цонев* (№ 2) и по този начин разширява подхода, възприет в *Moreira Ferreira* (№ 2) по въпроса за компетентността по начин, който засяга още повече компетентността на Комитета на министрите. Този подход не се подкрепя нито от текста на член 46, нито от преследваната от тази разпоредба цел.

19. Този подход е може би още по-изненадващ с оглед контекста на настоящия случай. От една страна, както е посочено по -горе, Съдът в първоначалното си решение *Цоньо Цонев* (№ 2) не посочва конкретна мярка за изпълнение в съответствие с член 46 и не отправя покана или препоръка за възобновяване на вътрешното производство. Независимо дали сме съгласни или не със заключението на Комитета на министрите, че Правителството е предприело всички необходими мерки, за да се съобрази с първоначалното решение на Съда, последното не трябва да лишава правното действие на това окончателно решение. От друга страна жалбоподателят не е засегнат от административното наказание (глоба от 25 евро), тъй като той не е платил тази глоба (вж. параграф 26) и освен в решенията на Съда, изглежда, че към днешна дата не

съществува никаква официална следа от основната административна „присъда“.

20. Следователно ние считаме, че настоящата жалба не засяга никакъв „нов факт“ и че Съдът е трябвало да обяви жалбата за недопустима поради несъвместимост *ratione materiae* с Конвенцията.

21. Въпреки че сме съгласни с нашите колеги по съществото на настоящата жалба (както се вижда от гласовете по точка 2 от разпоредителната част), решението за допустимост не е безспорно. Всъщност то повдига особено фундаментални въпроси: има ли отсега нататък Съдът компетентността да установява ново нарушение всеки път, когато национален съдия откаже да възобнови дело след първо решение, констатиращо нарушение, независимо какво е посочил Съдът и независимо какво е решил Комитетът на министрите? И ако е така, какви са последиците за отношенията между Съда и Комитета на министрите в областта на изпълнението, като се има предвид, че мнозинството признава, че Съдът не е компетентен да разпореди възобновяване на производството (вж. параграф 61)? И накрая, може ли след това жалбоподателят да удължи спора между него и ответната държава, подавайки непрекъснато жалби? За наше огромно съжаление мнозинството не отговаря на тези въпроси.